

Kirkonpalvelija¹ 2019

Yksin ei tarvitse jaksaa

Liittomme hallinnossa alkoi uusi kolmevuotiskausi vuoden alussa. Hallituksella on uusi puheenjohtaja ja joitakin uusia jäseniä. Iso asia on kuitenkin, että viime syksynä liiton edustajisto muutti sääntöjämme niin, että nyt hallituksessa on edustajat kaikista liiton jäsenyhdistyksistä, kun aikaisemmin muutama pieni yhdistys oli mukana hallituksessa vuorotteluperiaatteella. Isot yhdistykset kuten kaikkein suurin, Kirkonpalvelijat ry., menettävät sääntömuutoksen takia hieman äänivaltaansa hallituksessa, mutta kun tuntuu selvästi siltä, että sääntömuutos on tuonut uutta aktiivisuutta hallituksen toimintaan, on se myös Kirkonpalvelijoiden etu. Yhdessä olemme vahvempia. Yksin ei tarvitse jaksaa.

Kun tätä kirjoitan, on uuden edustajistomme ensimmäiseen kokoukseen vajaa viikko. Myös edustajiston kokoonpanoon tehtiin syksyllä muutos: tämän vuoden syyseksedustajistosta alkaen jäsenyhdistysten edustajien määrä lasketaan uudella tavalla: syksyn edustajisto on siksi viiden edustajan verran isompi kuin kevät edustajisto. Yksi viidestä lisäpaikasta kuuluu Kirkonpalvelijoille. Olen aivan varma, että myös edustajiston toiminta vahvistuu, kun edustajiston koko syksystä alkaen kasvaa. Yhdessä olemme vahvempia. Yksin ei tarvitse jaksaa.

Suomen eduskunta hyväksyi uuden työaikalain maaliskuun 13. päivänä tänä vuonna. Laki tulee voimaan ensi vuoden alussa. Koska kirkon työ- ja virkaehtosopimus on voimassa ensi vuoden maaliskuun loppuun asti, uusi työaikalaki vaikuttaa kirkon töihin vasta ensi vuoden huhtikuun alusta lähtien. Uuden lain myötä siirtyy historiaan kirkon työaika-asetus, johon kirkon työajaton työ on perustunut. Maamme hallitus esitti, että työaikalain ulkopuolelle jäävät uskonnollisia toimituksia ja myös uskonnollisia tehtäviä tekevät työntekijät. Jos laki olisi hyväksytty tässä muodossa, olisi ollut todellinen riski, että kirkonpalvelijoita siirretään työajattomiksi: aivan varmasti suntiot, seurakuntamestarit, kirkkojen vahtimestarit, hautausmaiden työntekijät jne. hoitavat uskonnollisia tehtäviä. Liittomme

– eli liittomme mahtava toimisto – oli aivan ratkaisevasa asemassa siinä, että eduskunta hyväksyi uuden työaikalain sillä muutoksella hallituksen esitykseen, että siinä on lain ulkopuolelle jäämisen perusteena vain uskonnolliset toimitukset – eli pappien ja kanttorien työ – ja uskonnolliset tehtävät pudotettiin pois, koska liittomme toi esiin, että käsitettä 'uskonnolliset tehtävät' ei ole lakiesityksessä riittävästi määritelty eikä sitä ole EU:n työaikadirektiivissä mainittu. Meidän liittoomme kannattaa tosiaan kuulua. Yhdessä olemme vahvempia. Yksin ei tarvitse jaksaa.

Pääsiäiseen on tätä kirjoittaessani pari viikkoa aikaa. Kun pääsiäinen on näin myöhään, on täällä etelässä nähtävissä paljonkin kevään merkkejä ja puolestaan pohjoisessa päivän pituus on jo 16 tunnin hujakoilla. Pääsiäinen on kirkonpalvelijalle kiireistä aikaa: on pääsiäispyhien jumalanpalvelusten lisäksi koulukirkkoja, konsertteja ynnä muuta. Pääsiäinen on aivan varmasti myös kirkonpalvelijan työn parasta aikaa. Ja ennen kaikkea: pääsiäisenä kaikki maailman kristityt kokoontuvat saman ilosanoman ääreen: toisesti Vapahtajamme on noussut kuolleista. Yhdessä olemme vahvempia. Yksin ei tarvitse jaksaa.

Toivotan teille, hyvät kirkonpalvelijat, hyvää pääsiäistä ja voimia arvokkaaseen työhönne,

*Antti Ruuskanen
Kirkon Alat ry, puheenjohtaja*

KIIRASTORSTAI

Pyhä Jumala, kiitos ateriasta, joka yhdistää syntisen pyhyyteen, ajassa elävän ajattomuuteen, keskeneräisen täydellisyyteen.

Kiitos ateriasta, jossa sinä yhä uudelleen annat meille rakkautesi, annat meille itsesi. Anna leivän ja viinin vahvistaa uskoamme.

Anna meille voimaa jatkaa työtämme tässä maailmassa.

Tyhjä risti (Luuk. 24: 1-12)

Tyhjä risti näkyy hautakivissä, kuolinilmoituksissa, seurakunnan kiinteistöjen seinissä ja koruissa. Se on kristinuskon tunnetuin merkki. Se kertoo kristinuskon keskeisimmän sanoman merkityksen katsojille: Jeesus Kristus on kuolemallaan sovitannut ihmiskunnan synnit ja sovituksellaan lunastanut jokaiselle ihmiselle pelastuksen ja iankaikkisen elämän.

Toisaalta tyhjä risti kertoo meille Jeesuksen ylösnousemuksesta ja siitä, ettei Kristus jäänyt haudaan, vaan hän palasi takaisin Isänsä luokse taivaaseen. Hänen ruumistansa ei löytynyt haudasta niin kuin pääsiäisaamulla haudalle menneet naiset saivat omin silmin nähdä. Varmuuden vuoksi opetuslapsista Pietari haudalla käydessään totesi saman tosiasian. Haudassa olivat vain Jeesuksen kääriinliinat.

Pääsiäisen sanoma pakottaa meidät kerta toisensa jälkeen miettimään, kuinka suhtautua tyhjän haudan ja ristin mysteeriin. Uskomme kaiken sen, mitä naiset ja Pietari evankelista Luukkaan mukaan kertovat pääsiäisaamun tapahtumista vai epäilemmekö noiden tapahtumien todenperäisyyttä? Onko helpompi uskoa rahalla ostettujen sotilaiden levittämää totuutta siitä, että Jeesuksen opetuslapset varastivat Kristuksen ruumiin?

”Ei hän ole täällä, hän on nousut kuolleista.” (Luuk. 24: 6) Tätä totuutta pääsiäinen julistaa kristinuskon suurimpana juhlanä. Toisaalta tuon totuuden rinnalla näyttää edelleen leviävän ajatus siitä, että tyhjän haudan ja ristin sanoma ei ole totta. Pääsiäisen tapahtumat ovat vain ”satua” tai kaunis kertomus eikä mitään muuta. Pääsiäinen on yhteiskunnassamme menettänyt enti-

sen merkityksensä. Maallistumisen kehitys näkyy tämänkin kristillisen juhlan merkityksen vähenemisenä. Tämä on surullista.

Onneksi on olemassa sellaisia ihmisiä, joille pääsiäinen on vuoden merkittävin kristillinen juhla. Ihmiset kokoontuvat pääsiäisyön messuun tai muihin hiljaisiin viikon ja pääsiäisen ajan hengellisiin tilaisuuksiin ihmettelemään tyhjän haudan ja ristin salaisuutta, tuota käsittämätöntä mysteeriä. Salaisuus on ymmärrettävissä jollakin tavalla vain henkilökohtaisen uskon viitekehityksessä.

Tyhjä risti on voiton merkki. Sen merkin suojellukseen meidät on kastettu ja kastetaan sekä sen merkin saattelemana meidät keran hautaan siunataan. Ristin puoleen ovat monet ihmiset kääntyneet niin sodan kuin rauhan aikana. Risti kertoo siitä, kenen puolella Jumala on. Tuon merkin puoleen on ihmisen iltaisin hyvä nukahtaa.

”Rientäkää siis Herran haudan suulle, kiiruhtakaa kaikki riemuissanne. Ihmetelkää tyhjää lepopaikkaa: Kristus on ylösnoussut!” (Virsi 91: 2)

*Keijo Toivanen
Kunniasuntio
Rovasti*

Seurakunta- ja hautauspalvelualan ammattitutkinnosta uusia ideoita ja hyviä käytäntöjä kuntien työhön

Ammattitutkinnon suorittaminen on työelämässä olevalle sekä innostava että vaativa tehtävä. Viisitoista opiskelijaa aloitti seurakunta- ja hautauspalvelualan ammattitutkintoon valmistavat opinnot Turun kristillisellä opistolla viime vuoden syyskuussa. Seurakuntapalvelun osaamisalan suorittaneen ammattinimike on edelleen suntuo. Näiden opiskelijoiden lisäksi ryhmässä aloitti yhdeksän hautauspalvelun osaamisalan opiskelijaa, joiden ammattinimike tutkinnon suorittamisen jälkeen on hautaus-toimistotyöntekijä. Koulutus on tällä hetkellä rakennettu niin, että lähiopetusta on lukuvuoden ajan kerran kuukaudessa kolmen päivän jaksoina. Osa opetuksesta tapahtuu yhdessä hautauspalvelun osaamisalan opiskelijoiden kanssa ja osa on suunniteltu yksinomaan seurakuntapalvelun osaamisalan suorittajille. Tutkinnon suorittaminen kestää keskimäärin 1,5 vuotta.

Jokaiselle opiskelijalle tehdään henkilökohtainen suunnitelma (HOKS), jonka yhteydessä selvitetään, millaista osaamista opiskelijalla on ennestään ja mitä tutkintoon kuuluvia asioita hänen tulisi vielä oppia. Opiskelija voi näin myös päättää, mille lähiopetuksen tunneille hän osallistuu. Hän voi tulla halutessaan suorittamaan myös osatutkinnon eli yhden tai useamman tutkinnon osan. Koko tutkintoon kuuluu viisi tutkinnon osaa (Tutkinnon osista on erillinen tietolaatikko artikkelin lopussa). Tutkintoon voi sisällyttää yhden valinnaisen osan jo aiemmin suoritettua ammatillisesta tutkinnosta.

Opetushallituksen 2018 hyväksymät tutkinnon perusteet määrittelevät koulutuksen sisällöt. Opiston

omat opettajat ja yhteistyökumppanit ovat opettaneet omaan alaansa liittyviä kokonaisuuksia, mm. messusta, kirkollisista toimituksista, survan kohtaamisesta, vuorovaikutustaidoista, puhtaanapidosta ja talotekniikasta. Opiskelijat ovat tutustuneet tänä keväänä myös krematorion toimintaan, hautausmaiden hoitamiseen, eri uskontojen hautaustapoihin ja uskonnottomiin jäähyväistilaisuuksiin. Muita tutkintoon sisältyviä aihealueita ovat mm. keittiötöiden käyttö ja opastus, pienimuotoisen kahvilaisuuden järjestäminen, vapaaehtoisten ja sijaisten perehdyttäminen, tiiminvetäjänä toimiminen ja kirkollisen tilan esittely.

Suuri osa tutkinnon perusteiden mukaisista tehtävistä opitaan työpaikalla – toki osa niistä on monelle jo tuttuja. Osalla opiskelijoista on työpaikka seurakunnassa, jolloin opiskelijalle tehdään oppisopimus. Koulutussopimus puolestaan solmitaan, kun opiskelija ei ole työsuhteessa seurakuntaan, mutta on suntuon teh-

tävissä työelämässä oppimassa. Tällöin tuntimäärä sovitaan yksilöllisesti

Kokeneiden työntekijöiden ja uuteen ammattiin perehtyvien opiskelu yhdessä on opettajan näkökulmasta ollut antoisaa. Kokeneet opiskelijat jakavat osaamistaan ja samalla näkevät työtään uudella tavalla. Alalle tulevilla on puolestaan aiempaa työkokemusta, jolla on annettavaa seurakunnan kiinteistö- ja asiakaspalvelutyössä. Jokaiselle opiskelijalle on nimetty työpaikkaohjaaja. Työpaikkaohjaaja on opiskelijan tukena ja mentorina tutkinnon suorittamisen ajan. Kehitämme opistolla ohjaamisen käytäntöjä, jotka voisivat entistä paremmin tukea työelämässä oppimista.

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytöissä tutkinnon osa kerrallaan. Näyttö suoritetaan normaaleissa työtehtävissä työpaikalla tai useammassa työpisteessä. Se kestää viikon tai se voi jakautua pitemmälle ajanjaksolle, kun on kyse esimerkiksi messusta ja kirkollisista toimituksista.

Matti Ijäs kokee kokeneiden työntekijöiden ja uuteen ammattiin vasta perehtyvien yhdessäopiskelun antoisana.

Ryhmäopiskelu tukee yhteyksien luomista toisiin saman alan yrittäjiin ja työntekijöihin.

ta, jotka eivät aina ajoitu samalle viikolle. Näytön arvioinnissa työelämää edustaa arvioija, jolla on riittävä ammatillinen osaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin, riittävä ammatitaito arvioitavalla alalla ja joka on riittävästi perehtynyt arvioinnin lähtökohtiin ja tutkinnon perusteisiin. Toinen arvioija on pedagogisesti pätevä opettaja.

Opiskelijat osallistuvat lähiopetukseen välillä suuressa ryhmässä hautauspalvelualan opiskelijoiden kanssa ja välillä pienessä oman alan ammattilaisten ryhmässä. Mielestäni tämä järjestely on osoittautunut hyvin toimivaksi. Opetukseen sisältyy paljon mahdollisuuksia keskusteluun. Hautauspalvelualan ammattilaiset ja suntiot saavat tietoa hautaukseen liittyvistä työtehtävistä myös hautaustoimistojen näkökulmasta. Esimerkiksi joulukuussa tutustuimme molempien ryhmien kanssa vainajien säilytystiloihin Kaskenlinnan sairaalassa Turussa. Huomasin, että opiskelijat hyötyivät paitsi palveluvastaava Hannu Hännisen jakamasta informaatiosta myös toistensa kokemuksista erilaisista työympäristöis-

tä. Suntioiden ja kuljettajien kohtaavat usein juuri näissä tiloissa.

Suntion tai kappelivahtimestarin tehtävä hautauksessa rakentuu paljon sen varaan, mitä hautaustoimistossa on ensin tehty. Hautaustoimiston ja seurakunnan välinen yhteistyö on onnistuneiden hautajaisten edellytys. Uskon, että eri alojen ammattilaisten välinen vuorovaikutus palvelee myös omaisia ja muita asiakkaita hautajaisten järjestämisessä.

Koulutuksen kehittämistä ja tulevaisuutta varten toivon opiskelijoilta, seurakunnilta ja hautaustoimistoilta palautetta ja ideoita parhaasta mahdollisesta toteutustavasta. Monimuotoinen aikuiskoulutus on joustavaa ja lähiopetus voidaan toteuttaa tarvittaessa myös yhden tai kahden päivän pituisina jaksoina. Kun työntekijä tarkastelee työtään tutkinnon perusteiden, oppimisen ja työn kehittämisen kannalta, työhön saa uusia ideoita ja voimavaroja. Opiskelu ryhmässä tukee yhteyksien luomista sekä seurakuntayhtymien sisällä ja yli seurakuntarajojen. Koulutus antaa suntion työlle myös positiivista nä-

kyvyyttä seurakuntalaisten, asiakkaiden, yhteistyökumppanien ja muidenkin yhteiskunnan toimijoiden keskuudessa.

Matti Ijäs

Opettaja, Seurakunta- ja hautauspalvelualan ammattitutkinto, ryhmänvastaava, Turun kristillinen opisto

Hautauspalvelun osaamisalan tutkinnon osat:

Pakolliset tutkinnon osat ovat Seurakunta- ja asiakaspalvelu ja Kirkollisten tilaisuuksien ja tilojen hoitaminen. Lisäksi tutkintoon kuuluu kolme valinnaista tutkinnon osaa, joista yksi voi olla tutkinnon osa aiemmin suoritusta ammatillisesta tutkinnosta. Näihin vaihtoehtoihin kuuluvat seurakuntatilojen puhtaanapito ja keittiötilojen käyttö, ohjaaminen ja perehdyttäminen hautauksien hoitaminen, hautausmaiden hoitaminen, krematoriotyöskentely tai seurakunta- ja hautauspalvelualan yrittäjänä toimiminen.

Hyvää työtä loppuun saakka

Memento mori, muista kuolevaisuutesi, on latinankielinen kehoitus meille elossa vaeltaville. Sota-aikana kuolema oli jokapäiväinen puheenaihe, mutta sen jälkeen on korostettu surun sanattomuutta ja tunteiden peittämisen tärkeyttä. Ihmisen katoavaisuus halutaan pitää piilossa. Samalla vainajien hautaan saattamisesta vastaavat työntekijät ovat jääneet näkymättömiksi ja vaille heille kuuluvaa arvostusta yhteiskunnallisesti tärkeässä työssään.

Hautaustoimilain mukaan kaikilla on oikeus tulla haudatuksi kotikuntansa seurakunnan ylläpitämälle hautausmaalle. Useilla hautausmailla on arkkuhautapaikkojen lisäksi uurnahautapaikkoja sekä tuhkan sirottelualue. Vuonna 2018 Suomessa haudattiin n. 51000 vainajaa, joista tuhkaamalla n. 27000 eli 53 %. Seurakuntien työntekijöistä 40 prosenttia työskentelee hautausmaa- tai kirkonpalvelutehtävissä.

Hautaustyö on emotionaalisesti ja sosiaalisesti kuormittavaa ihmissuhdetyötä. Siihen kuuluu näkymättömissä pysyminen, mutta myös esiintyminen ja katseiden kohteena oleminen. Toisaalta tarvitaan kylmäpäisyyttä, toisaalta sielunhoitajan kykyjä. Pitää olla vuorovaikutustaitoja ja ahdistuksen sietokykyä. On kyettävä erottamaan omat tunteensa kohtaamiensa ihmisten tunteista. On oltava rauhallinen, mutta aikaansaava. Kokemuksia ei juurikaan voi käsitellä työpaikan ulkopuolella vaihteluvallisuuden takia.

Tunne siitä, että tekee jotain tärkeää toisten puolesta, auttaa jaksamaan, samoin työn kautta opittu oman elämän arvostaminen. Työyhteisön tuki on ensiarvoisen tärkeää, jotta voi purkaa ajatuksiaan ja tuntemuksiaan samaa työtä tekevien kanssa. Huumori luo yhteenkuuluvuuden tunnetta ja helpottaa henkisesti kuluttavien asioiden sietämistä. Alalla pitkään työskennelleet osaavat neuvoa nuorempia, miten selviytyä ahdistavasta tilanteesta ja miten välttää surullisen tunnelman tarttumisen itseensä. Taito katkaista työhön liittyvät ajatukset ja kyky siirtyä onnistuneesti työasioista kotiasioihin edesauttavat työssä jaksamista.

Kirkossa työturvallisuutta on monin tavoin edistetty, mutta tapaturmia on edelleen paljon, noin 700 tapaturmaa vuodessa. Esimerkiksi painavan arkun nostaminen edellyttää ergonomisen nostotekniikan osaamista. Krematorioiden arkkujen verhoilu saattaa syttyä tuleen ennen kuin arkku on kokonaan uunissa. Sydämen tahdistimet ovat räjähtäessään rikkoneet uuneja. Tuhkaustyössä erityisenä haasteena on lisäksi se, kun vainajia on paljon ja jos uuni ei jostain syystä toimikaan ja tuhkan luovutusajat on jo annettu. On henkisesti raskasta, jos joutuu ottamaan vastaan omaisten mielipahaa asioista, joille ei itse voi mitään.

Työnantajan hankkimat hyvät tekniset apuvälineet ja niiden helppokäyttöisyys saavat työn luistamaan. Samoin tekevät hyvin suunnitellut, valoisat ja toimivat työskentelytilat. Työnantajan tarjoama työnohjaus ja henkinen tuki auttaa jaksamaan. Hyvä työnantaja hankkii myös työvaatteet. Niiden tarkoitus ei ole pelkästään suojata fyysiseltä likaantumiselta, vaan tarjota psykologista ja sosiaalista suojaa. Työvaatteisiin pukeutuminen merkitsee työrooliin astumista, omaan työntekijäjoukkoon kuulumista ja tunne-etäisyyden ottamista. Selkeillä säännöillä ja ohjeilla on myös hyvät puolensa. Kun kaikki tekevät samalla tavalla, ei tarvitse miettiä työn eettisiä perusteluja. Sääntöjen noudattaminen tuo turvallisuuden tunnetta. Työyhteisön tuella viimeisen palveluksen tekeminen lähimmäiselle on mielekästä ja antaa voimia.

Kuolema on elämässämme ainoa asia, jonka tiedämme varmasti tapahtuvaksi. Ilman kirkon työntekijöiden työstä yhteiskunta ei selviäisi montaakaan päivää.

Kauniita kevätpäiviä teille toivottaen

*Paula Aaltonen
toiminnanjohtaja*

Ulkoistamisen uhkakuvia

Nyt kuulostaa ulkoistaminen olevan tulossa muotiin koko Suomen maassa. Tätä on suunniteltu meidänkin seurakunnassamme. Hautaustoimi, kiinteistöjen hoito, seurakunnan hoitoon annettujen hautojen hoito ja siivous. Oma työni on muuttumassa tuntitöiksi. Tekisin vain pelkät toimitukset. Meillä tämä merkitsisi 3 työntekijän irtisanomista. Mietimme että mitäs sitten, jos ei kukaan teekkään tarjousta. Eihän työnantaja voi palkata tilalle ketään. Kaikista raskainta tässä asiassa on ollut epätietoisuus. Tulevaisuus on auki. Tiedotus asiassa työnantajan puolelta ei ole toiminut.

Tämä on ikävä ”muoti-ilmiö” joka ehkä on tulossa jäädäkseen.

Tämänkin asian tiimoilta kannattaa olla yhteydessä liittoon. Meillä on siellä ammattitaitoista väkeä, joka osaa antaa hyviä neuvoja.

Muualtakin olen kuullut, että esimerkiksi haudankaivuuta ja viheralueitten hoitoa ollaan ulkoistamassa. Perusteena on säästö. Tämä tuntuu uskomattomalta. Olemme kysyneet oman pitäjän kiinteistöhuollon yrittä-

jältä mitä hän on säästöasiasta mieltä. Ei kukaan yrittäjä ala ilman tekemään ja jos koneetkin pitää olla yrittäjän. Luottamushenkilöt helposti tekevät valitettavasti päätöksiä tietämättä asioitten todellista laitaa.

Lähestymme taas toista kirkon sesonkiaikaa pääsiäistä. Toivotan kaikille jaksamista ja työn iloa.

”Ovat syntini anteeksi suuret, koko velkani maksettu”

Jaakko Karhu
Isonkyrön seurakunta,
seurakuntamestari

Kuukauden kukka: Narsissi

Pääsiäisen suosikkikukka,

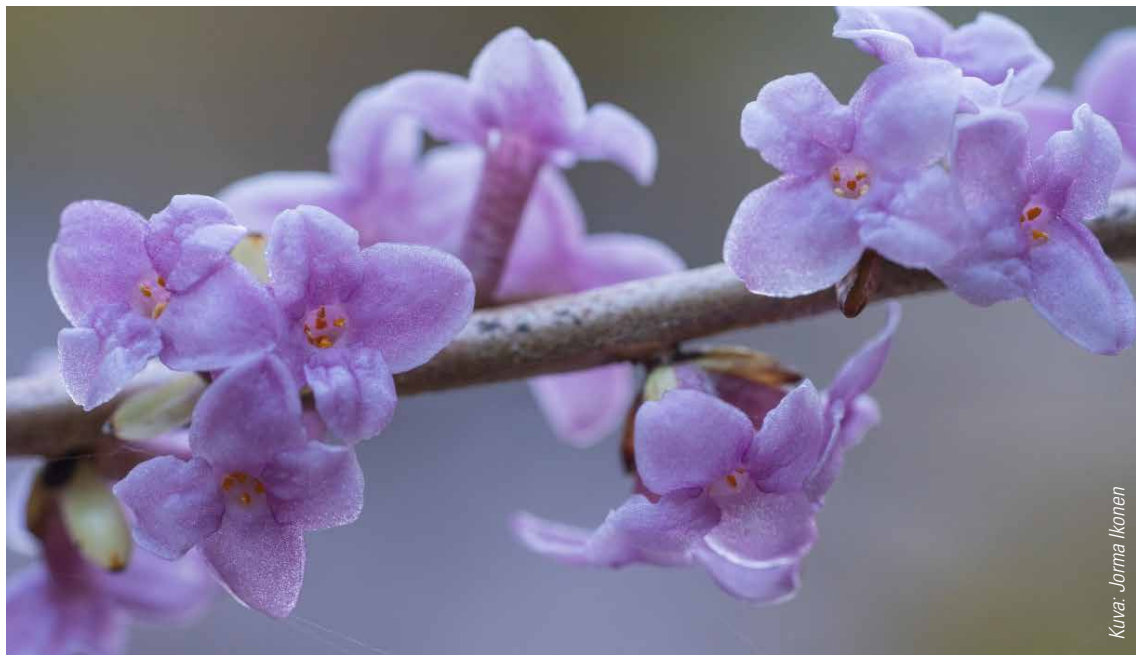
narsissi saa lisää kaunista elinaikaa muutamalla niksillä.

Leikkaa uudet imupinnat niin, että lehdet pysyvät mukana.

Jos maljakkoon tulee muitakin kukkia, anna esimerkiksi tulppaanien ja narsissien imeä vettä eri astioissa muutama tunti. Narsisseista irtoava lima on haitaksi muille kukille. Jos narsisseja ei leikkaa, niitä kannattaa silloinkin juottaa ensin erillään muista kukista.

Lisää kylmää vettä sitä mukaa kuin kukat sitä hörppivät.

Narsissi ei kaipaa kukkavirkistettä, mutta nauttii pääsystä viileään yön ajaksi.

Kuva: Jorma Ikonen

Kirkonpalvelijat ry:n OPINTO- JA KOULUTUSPÄIVÄT Lahdessa 25.–26.6.2019

– Työhyvinvointi –

TIISTAI 25.6.2019

- 8.00 Tulokahvit ja ilmoittautuminen**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone
Päijätsali, Aleksanterinkatu 14, Lahti
- 9.00 Kesäpäivien avaus**
* Päijätsali **571:1–4**
* Arja Auranen, yhdistyksen varapuheenjohtaja
* Puheenjohtaja Antti Ruuskanen, Kirkon alat ry
* Toiminnanjohtaja Paula Aaltonen, Kirkon alat ry
* Kirkkoherra Miika Hämäläinen
Keski-Lahden seurakunta
- 10.00 Tukea antava sielunhoito
kirkonpalvelijan työvälineenä**
* Päijätsali **338:1,2**
* Keijo Toivanen, kunniasuntio, rovasti
- 11.30 Lounas**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone **472:1**
Hämesali, 2. kerros
- 13.00 Vuorovaikutus & sosiaaliset taidot
työelämässä** **928**
* Mira Vorne, teologi, opettaja
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone
Päijätsali
- 14.30 Kahvit**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone, Kahvitori
- 15.00 Ajanhallinta ja motivaatio**
Luento 45 min./ Jumppatuokio 15 min.
* Tuomo Nurminen, Liikunnanohjaajien esimies
Liikuntakeskus Pajulahti
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone
Päijätsali
- 16.30 Vuosikokous**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone
Päijätsali, Aleksanterinkatu 14, Lahti
- 18.00 Päivällinen**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone
Hämesali, 2. kerros

KESKIVIIKKO 26.6.2019

- 9.00 Viikkomessu**
* Ristinkirkko, Lahti
* Kirkkoherra Miika Hämäläinen
Keski-Lahden seurakunta
- Kirkkoesittely**
* Ristinkirkko, Kirkkokatu 4, Lahti
Mari Antila, Juha Salmela
suntio-vahtimestarit
- Valokuvaus**
* Ristinkirkon edusta
- 11.30 Lounas**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone
Hämesali, 2. kerros
- 12.30 Tärkeintä työssä ei ole rakkaus tai onni, vaan rauha**
* Risto Kaakinen, sotilaspastori, työnohjaaja **581**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone, Päijätsali
- 14.00 Kesäpäivien päätös**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone, Päijätsali
* Seuraavat opinto- ja koulutuspäivät
23.–24.6.2020, Helsinki
- 14.30 Lähtökahvit** **341 b**
* Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone,
Kahvitori

**Majoitus: Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone,
Aleksanterinkatu 14, Lahti**

- Kaksi yötä, täyshoito ja osallistumismaksu,
tulo hotelliin 24.6. (370,-)
- Yksi yö, täysihito ja osallistumismaksu,
tulo hotelliin 25.6. (320,-)
- Ei majoitusta, ruokailut ja osallistumismaksu,
tulo hotelliin 25.6. (220,-)

Ilmoittaudu www.kirkonpalvelijat.fi tai
Kari Hartikainen p. 050 520 7003 – 14.6.2019 mennessä.

Kuva: Jorma Ikonen

Kirkonpalvelijat ry:n vuosikokous

pidetään **tiistaina 25.6.2019 klo 16.30**

Solo Sokos Hotel Lahden Seurahuone,
Päijätsali, Aleksanterinkatu 14, Lahti.

Vuosikokouksessa mm.

yhdistyksen puheenjohtajan valinta vuosille 2019-2021.

Helsingissä 22.11.2018

Antti Ruuskanen, puheenjohtaja

Kari Hartikainen, sihteeri

Kirkonpalvelijat ry

PÄÄSIÄISYÖ

Pyhä Jumala, tänä
ihmeellisenä aamuna me
ylistämme sinua. Aika
on täyttynyt. Poikasi
Jeesus on kuolemallaan
ja ylösnousemuksellaan
pelastanut koko
luomakunnan ja vapauttanut
sen katoavaisuuden kahleista.

Ylistämme sinua Isä, joka
annoit Poikasi, jotta maailma
pelastuisi. Ylistämme sinua
Kristus, synnin ja kuoleman
voittaja. Ylistämme sinua,
Pyhä Henki, joka teet kaiken
eläväksi.

Suntiona Fuengirolassa

Aloitin suntio-opiskelut 1.3.2018 Jyväskylän kristillisessä opistossa ja sain oppisopimus työpaikan Kuopion seurakuntayhtymästä. Asemapaikkana Puijon kirkko. Kiersin vuoden aikana tutustumassa Kuopion keskustan alueen kuudessa eri kirkossa. Opiskelun kannalta tämä oli hyvä järjestely, koska kirkkojen kiinteistöt ovat erilaisia, niin talotekniikan, äänentoiston kuin yleisten käytäntöjen osalta. Kirkkojen tilajärjestelyissä kuin päivittäisissä toimintatavoissa en eroja. Tästä sai hyvää oppia tulevaisuuteen.

Lähiopiskelupäivät Jyväskylässä ovat yleensä 2-4 päivän mittaisia opiskelupaketteja, joita on noin kymmenen. Lähipäivillä opiskellaan ryhmässä eri asiakokonaisuuksia. Opiston yhteydessä on viihtyisät uudehkot asuntolarakennukset. Viime syksynä opiston ulkomaan oppilasvaihdosta vastaava opettaja Riitta Komu kyseli olisiko kellään kiinnostusta lähteä tutustumaan ulkomaille suntion työhön. Muutaman viikon asian kypsyttelyn jälkeen ajatus harjoittelusta ulkomailla alkoi kiehtoa. Mahdollisia harjoittelupaikkoja oli eripuo-

lella Eurooppaa. Lopulta paikaksi valikoitui Aurinkorannikon suomalainen ev.lut seurakunta Fuengirolassa Espanjassa, tarkemmin Los Bolichesin keskustassa.

Aurinkorannikolla on suomalaisia arvioiden mukaan 20.000-30.000, alueen suomalaiskeskuksena voidaan pitää Fuengirolaa, joka on reilut kolmekymmentä kilometriä Malagasta länteen. Fuengirolan ympäristössä on paljon suomalaisia eläkeläisiä, turisteja, yrittäjiä ja ennen kaikkea viime aikoina alueelle muuttaneita nuoria työssä käyviä ihmisiä. Fuengirolassa on suuria suomalaisia puhelinpalveluyrityksiä. Tämä kaikki näkyy myös kirkon päivittäisessä työssä, eri-ikäisten ja erilaisilla taustoilla olevien ihmisten kohtaamisella. Yhteisenä nimittäjänä voidaan sanoa, että kirkko yhdistää suomalaisia maailmalla.

Vuonna 1991 rekisteröitiin Aurinkorannikon suomalainen ev.lut seurakuntayhdistys, joka vastaa kirkon käytännön toiminnoista. Nykyiset valoisat ja kotoiset seurakuntatilat vihittiin käyttöön 17.9.2017. Tilaa on yli 400 neliötä ja tilat omistaa yhdistys. Papi (2) ja kanttori ovat työsuh-

Katolisessa kirkossa pidettävät messut tuovat suntion työhön uutta sisältöä, koska alttarit ovat hyvin koristeltuja ja esillä on paljon patsaita sekä symboleja. Kaikki ehtoollisvälineet, tarvikkeet, virsikirjat sekä matkaurut on tuotava mukana.

Seurakuntakodissa toimii kahvila arkipäivisin, jossa käy päivittäin 200-300 asiakasta.

Suntio työssään, päivät kuluvat monipuolisissa askareissa, joten porakoneen ja pensselin on pysyttävä kädessä.

Kahvilan yhteydessä toimii myös kirjasto, joka on aktiivisessa käytössä.

teessa ja heidän palkat maksaa kirkkohallitus, kaikki muut henkilöt ovat vapaaehtoisia seurakuntalaisia. Suntion työn kuva on pitkälti samanlainen kuin kotoisessa kirkossa. Tilajärjestelyjä on päivittäin, seurakuntasali on ahkerassa käytössä. Äänentoistosta ja yleisjärjestelyistä huolehtimista, koska seurakuntasalissa on luentoja sekä konserteja paljon. Jukuksevien asioiden hoitoa mm. eri tukuissa käyntiä useamman kerran

viikossa. Seurakuntakodissa toimii ravintolakahvio, jossa käy päivittäin 200-300 kävijää. Kaikki tarjottava leivotaan ja valmistetaan itse. Suntuion työn kannalta suuri kävijämäärä tuo paljon kohtaamisia eri ikäisten ihmisten kanssa.

Sunnuntaimesut pidetään vuoro-
viikoilla seurakuntakodilla tai lähialueen katolisissa kirkkoissa mm. Los Boliche sin kirkossa, Arroyo de la Mielin kirkossa, Benalmádenassa, San

Miguelin kirkossa, Torremolinokses-
sa sekä El Salvadorin kirkossa, Ner-
jassa. Katolisissa kirkkoissa pidettä-
vät messut vaativat ennakkosuun-
nittelua niin pappien, kanttorin kuin
suntuion työtehtävien osalta. Lisäksi
mukana avustamassa on vapaaehtoi-
sia seurakuntalaisia. Katolliseen
kirkkoon mennessä kaikki messussa
tarvittavat tarvikkeet sekä välineet
esim. albat, ehtoollisvälineet, virsi-
kirjat sekä matkaurut äänentoisto-
laitteineen on tuotava mukana. Kir-
kossa on oltava hyvissä ajoin, kos-
ka järjestelyt vievät aikansa. Olin yl-
lättyynyt katolisten kirkkojen kunnos-
ta, mielessä oli vanhoja alkuperäis-
kunnossa olevia rakennuksia, mutta
erehdyin. Rakennukset olivat erittäin
hyvässä kunnossa ja kiinteistötek-
niikka oli ajantasalla mm. valaistuk-
sessa hyödynnettiin led-tekniikkaa,
kirkkoissa oli videotykit ja äänentoisto
oli nykytekniikkaa. Ainoastaan urku-
jen puuttuminen ihmetytti näin urku-
musiikkiin tottuneena suomalaisena,
katollisessa kirkossa lauletaan gre-
goriaanisesti, joten urkuja ei tarvita.

Kokonaisuutena harjoittelusta jäi
mukava ja lämmin muisto, enkä tar-
koita pelkästään Andalusi an ilmas-
toa. Seurakunnan toiminnassa on
mukana ihmisiä, jotka välittävät lä-
himmäisistä aidosti. Erityisesti kiitos
kuuluu kirkon johtavalle papille Jar-
mo Karjalaiselle, joka on erittäin aut-
tava ja helposti lähestyttävä kirkon-
palvelija.

Joka toinen sunnuntai messu pidetään seurakuntakodilla, joka täyttyy aina sanan kuulijoista.

*Kesää odotellessa
Jukka Miettinen*

Pieni pääsiäissanasto

Tuhkakeskiviikko

Paaston ensimmäistä päivää kutsutaan tuhkakeskiviikoksi (dies cinerum). Silloin on järjestetty luterilaisissa kirkkoissa erityisiä tuhka-messuja, joissa osallistujien otsaan on piiretty tuhalla merkki, joskus risti. Raamatussa kerrotaan, että säkkiin pukeutuminen ja tuhkan heittäminen päälle ovat merkkejä katumuksesta ja parannuksen teosta.

Piinaviikko

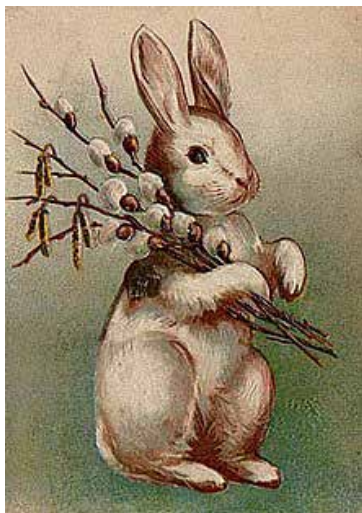
Pääsiäistä edeltävää viikkoa kutsutaan piinaviikoksi. Se alkaa palmusunnuntaina ja silloin keskitytään Jeesuksen lähestyvään kuolemaan.

Hiljainen viikko

Piinaviikkoa kutsutaan myös hiljaiseksi viikoksi. Takavuosisikymmeninä sen teki hiljaiseksi julkisten ja yksityistenkin huvitusten rajoittaminen. Jäteltiin, että Kristuksen viimeisten vaiheiden muistelun ja mietiskelyn tulisi olla etusijalla.

Suuri viikko

Ortodoksisessa kirkossa piinaviikkoa eli hiljaistaviikkoa kutsutaan Suureksi viikoksi. Vastaavasti kaikkia kysei-

sen viikon päiviä kutsutaan ortodoksisessa kirkossa etuliitteellä suuri, esimerkiksi Suuri keskiviikko tai Suuri lauantai.

Ahtisaarna

Jeesuksen kärsimyshistoria on jaettu kuuteen lukuun eli tapahtumaan, latinaksi actus. Tästä johtuu nimitys ahtisaarna, ei suinkaan mistä kalastukseen viittaavasta. Ahtisaarna tarkoittaa hiljaisen viikon jokaisena iltana pidettävää saarnaa.

Palmusunnuntai

Palmusunnuntain (latinaksi dominica in palmas ja dies lamarum) tausta on 300-luvulta periytyvä tapa, jolloin kristityt kokoontuivat Öljymäelle laulamaan ja kuulemaan päivän aiheeseen liittyviä tekstejä. Kotiin mennessään ihmiset kantoivat palmun oksia. Myöhemmin oksia tuotiin jumalanpalveluksiin, joissa ne siunattiin. Palmusunnuntaita voitaitiin Suomessa kutsua ”pajunkissasunnuntaiksi”. Verräjäksi se on ”pajusunnuntai”. Kansanperinteessä palmusunnuntaita on kutsuttu myös sukkasunnuntaiksi.

Virpominen

Ortodoksiseen perinteeseen on kuulunut virpominen, pajunoksien vieminen kummeille ja sukulaisten luo tuomaan suinauksen. Samalla toivotaan myös elämän uudistumista. Nykyinen virpomisperinne on yhdistelmä läntis-

tä trulliperinnettä ja itäistä virpomisperinnettä, kun pikkunoidat kiertävät virpomassa ja hakemassa palkkaansa. Vanhassa ortodoksisessa ja myös luterilaisessa perinteessä palkka saatiin vasta pääsiäisenä kun paasto päättyi. Itä-Suomessa palmusunnuntai on tunnettu myös nimellä virposunnuntai.

Malkamaanantai

Kansanperinteessä palmusunnuntain jälkeistä maanantaita kutsutaan lankamaanantaiksi, mutta myös mämmimaanantaiksi.

Tikkutiistai

Kansanperinteen mukaan piinaviikon tiistaina veistettiin tikkuja, joita käytettiin pitkin vuotta esimerkiksi erilaisten tarvekalujen valmistukseen. Ajateltiin, että juuri tiistaina veiste-

tyt tikut toivat onnea. Tästä harvinaisen nimi, tikkutiistai.

Kellokeskiviikko

Keskiviikkona laitettiin kansanperinteen mukaan kellot lehmien kaulaan, siitä nimi kellokeskiviikko. Päivää on kutsuttu myös keppikeskiviikoksi.

Kiirastorstai

Piinaviikon torstain suomenkielinen nimi juontuu kansanperinteen kiirasta eli pahasta hengestä, jota piti karkottaa talojen pihoilta. Taustalla on vanhan kirkon aikainen tapa, että seurakunnan yhteydestä karkotetut otettiin takaisin seurakunnan yhteyteen kiirastorstaina. He olivat ikään kuin uusia vihreitä oksia. Latinaksi päivä. Kiirastorstaita on meikäläisessä kansanperinteessä kutsuttu myös häntätorstaiksi.

Pitkäperjantai

Jeesus kuoli perjantaina. Päivä on surun ja kärsimyksen vertauskuva, siitä johtuu myös suomenkielinen nimi pitkäperjantai. Se on pitkä päivä, myös hiljaiseksi perjantaiksi kutsuttu. Kellot ja urut vaikenevat kirkoissa, liturgisena värinä on musta, mitä ei pidetä värinä, vaan kaikkien värien pois-

saolona. Elämästä on kadonnut ilo. Alttarilla ei ole kukkia, eikä siinä pala kynttilä. Yllättäen englanninkielessä pitkäperjantai on Good Friday eli hyvä perjantai, ranskalaiset ja espanjalaiset puhuvat pyhästä perjantaista.

Lankalauantai

Pitkänperjantain jälkeinen lauantai on ikäänkuin suuren surun ja suuren ilon välipäivä. Kansanperinteen mukaan kaikki pahat henget lähtevät silloin liikkeelle. Lauantaina pestiin talven aikana kehrätyt langat, mistä nimi lankalauantai.

Pääsiäiskokko

Pohjanmaalta on peräisin tapa polttaa kokkoa pääsiäislauantaina tai sitä seuraavana yönä. Taustalla on vanha uskomus, että koska Jeesus oli ristiinnaulitsemisen jälkeen kuolleena, pahat henget saivat mellastaa vapaammin. Kokkoja poltettiin, jotta henget ja noidat pysyisivät loitolla. Nykyisin pääsiäiskokkoja saatetaan polttaa muuallakinpäin Suomea.

Pääsiäinen

Mihin pääsiäisenä päästään? Nimi viittaa paastosta pääsemiseen, paaston loppumiseen. Itse juhlan varsinaiseen sisältöön suomenkielinen nimi ei viittaa. Pääsiäistä tarkoittavat sanat juontuvat eri kielissä eri lähteistä. Ruotsissa Påsk viittaa juutalaisten pessah-juhlaan, englannin Easter ja saksan Ostern viittaavat todennäköisesti muinaisgermaaniseen kevään jumalattareen Austroon – kristillinen pääsiäinen syrjäytti Austron juhlan. Englanninkielessä erityisesti juutalaisten pääsiäisestä käytetään nimitystä Passover.

Pääsiäispäivä

Puhekielessä pääsiäisellä tarkoitetaan usein kaikkia pääsiäisen viettoon kuuluvia päiviä. Varsinainen pääsiäispäivä eli pääsiäissunnuntai on päivistä juhlallisin. Se päättää paaston. Pääsiäispäivä on Kristuksen kuoillestanousemisen päivä.

Helatorstai

Kirkollisessa kalenterissa helatorstai kuuluu vielä pääsiäisaikaan, sillä se on Kristuksen taivaaseen astumisen päivä. Hela tulee ruotsin sanasta helig, pyhä. Helatorstai on siis pyhä torstai.

Helluntai

Pääsiäisen jäkivietto jatkuu kirkkovuodessa aina 50 päivää pääsiäisen jälkeen ja päättyy helluntaihin eli kirkon syntymäpäivään. Pyhän Hengen vuodattamisen päivään. Luku 50 viittaa eri kielissä helluntain nimeen, kuten englannissa Pentecost – sen taustalla on kreikan Pentecoste, viideskymmenes.

Tirehtööri Putiainen siirtyy uuteen aikaan

Sitten viime tapaamisemme tirehtööri Sulo Efraim Putiainen on ponnistanut kirkon historiallisista perinteistä armonvuoteen 2019. Hän on hankkinut tietokoneen ja sähköpostin. Osoite on: lukkarinposti@sulosointu.fi. Lukijan tulee kuitenkin välttää sen käyttämistä monestakin syystä.

Hänen ensimmäinen viestinsä tulisi koskettelemaan pyhyiden kokemista. Ilmoituksista lukiessaan hän havaitsi uusia Jumalanpalvelusmuotoja ja silloin hänen sielunsa kärähti.

Oli voileipäkirkkoja ja rumpukirkkoja, lettumehukirkkoja ja vaikka mitä. Ihmisiä piti saada kirkkoon ja Jumalanpalveluksiin keinolla millä hyvänsä. Tlastojen kaunistamiseksi ja kansankirkon työn jatkumiseksi oli tehtävä jotain. Perinteinen pyhäpäivän palvelus ei enää vedä, varsinkaan nuorisoa. Kirkosta eroamisen lisääntyminen vie pohjan laitoksen taloudelta. Rippikouluun ei enää tulla perinteen mukaan ja erilaiset sateenkaariliitot ja avoliitot korvaavat kirkollisen vihkimisen.

Putiaisen mielestä pyhyiden tunne on katoamassa. Hengellisen musiikin korvaa räminäorkesteri ja virren asema museoituu. Kuka on tiedostanut todellisuuden kirkon piirissä, urkuparvella ja saarna tuolissa? Onneksi diakoniatyö on saanut lisää arvostusta ja silläkin saralla musiikki on erittäin tarpeellista perinteellisissä muodoissaan. Putiaisen mielestä Saatana on luonut ansojaan ylittäen entiset voimansa.

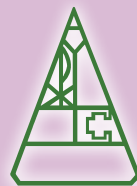
Tirehtöörimme tiesi kokemuksistaan, että parasta yleisöä ja kirkkovaiketta olivat sekä perinteistä kirkkomusiikkia tuntevat ja arvostavat, että uutta tuotantoa edustavat laulut, joissa on säilynyt hartauden sävy ja rukous. Metelistä puuttuu nöyryys ja hiljaisuus. Musiikkiin kuuluu kaikilla alueilla sävyt pianisimosta fortissimoon.

Nyt kaupataan hartautta ranskanperunoiden ja paistikkeiden kera. Eh-toollisleipä ei enää riitä, eikä viinitilka kun niiden merkitys lanautuu ajan paineiden alle.

Saatuun tietokoneen Putiainen päätti oitis ryhtyä laatimaan kiertokirjettä piispoille, joista hän muuttaman henkilökohtaisesti tunsikin. Yritti hän keskustella tuntemiensa pappienkin kanssa, mutta ei asia tuntunut menevän perille. Seurakunnan piti muka elää aikaansa. Sielunhoito kuuluu sairaille ja vanhuksille.

Putiainen vakuuttui ajatuksissaan kun hänet pyydettiin Terveyskeskukseen katsomaan tuttua körttimummoa, joka teki jo siirtymistä ajasta ikuisuuteen, eikä ollut viikkoon silmiään avannut tai sanaa lausunut. Putiainen meni, istui vuoteen vierelle ja aloitti tutun virren. Mummo avasi silmänsä ja yhtyi virteen, laulaen sen kaikki säkeistöt Putiaisen mukana. Sulo Efraim koki todellisen elämyksen. Tilanne oli tehokkaanpaa sielunhoitoa kuin Bachin d-mollitoccata kesävieraille, tai Mendelssonin hämmärräsi nuorelle parille. Kanttorin toimestaan hän oli sielunhoitaja. Hartaus liittyy hiljaisuuteen ja sydämen kokemukseen. Eläkeikä oli jo lähellä, mutta Putiainen koki, että hänellä oli jäljellä syvällisen hartauskokemuksen liittäminen ihmisen kohtaukseen, papin kanssa tai yksin.

Snap

Kirkonpalvelijat ry:n hallitus 2019

ARJA AURANEN

varapuheenjohtaja
puh. 040 541 9123
arja.auranen@evl.fi

HARRI KOSOLA

puh. 050 362 0059
harri.kosola@evl.fi

KARI HARTIKAINEN

sihteeri
PL 421, 70101 KUOPIO
puh. 050 520 7003
kirkonpalvelijat@kolumbus.fi
kari.hartikainen@evl.fi

AMI HAAPANIEMI

puh. 044 270 3550
ami.haapaniemi@evl.fi

KIRSI ROMO

puh. 040 049 9300
kirsi.romo@evl.fi

ARTO TAMPIO

puh. 0400 296 239
arto.tampio@evl.fi

TOINI TISSARI

puh. 050 432 4530
toini.tissari@evl.fi

ANNA JÄKÄLÄ

puh. 044 719 1503
anna.jakala@evl.fi

JAAKKO KARHU

puh. 0400 185 296
jaakko.karhu@hotmail.com

Kirkon alat ry

- palveleva ammattiliitto

Asemamiehenkatu 2, 6. krs., 00520 HELSINKI

Puh. 0207 912 530

www.kirkonalat.fi

etunimi.sukunimi@kirkonalat.fi

Toimisto on avoinna ma-pe klo 9.00–15.00.

Paula Aaltonen

Toiminnanjohtaja

Toimiston johtaminen, hallinto- ja neuvotteluasiat

Puh. 00400 236 881

Chanthy Nybergh

Viestinnän koordinaattori

Digipalvelut ja visuaalinen viestintä

Puh. 040 508 6606

Anna-Maria Numminen

Lakimies

Evl ja ort. sopimusneuvonta ja -neuvottelut, lainopillinen

neuvonta, sosiaaliturva-asiat, liittojuristi

Puh. 040 504 0770

Pekka Pietinen

Lakimies

Evl ja kr. järjestöjen sopimusneuvonta ja -neuvottelut,

lainopillinen neuvonta, luottamusmieskoulutus

Puh. 040 775 3889

Uusi järjestöasiantuntija aloittaa 1.5.2019

Ilona Lehmus

Alue- ja opiskelijatoiminta, liiton kurssit,

yhteydet järjestöihin ja kouluttaviin laitoksiin

Galina Voloshina

Toimistosihtööri

Jäsenrekisteri, jäsenpalvelu, osoitteenmuutokset,

kurssi-ilmoittautumiset

Puh. 0400 882 012

Jaana Kovanen

Kirjanpitäjä

Talous, laskutus, jäsenrekisteri.

Puh. 0400 214 437

Innostu TKO?

– www.turunkristillinenopisto.fi –

Seurakunta- ja hautauspalvelualan ammattitutkinto

Kaksi osaamisalaa: seurakuntapalvelun osaamisala ja hautauspalvelun osaamisala.

Tavoitteena on suorittaa seurakunta- ja hautauspalvelualan ammattitutkinto n. 1,5 vuodessa. Se edellyttää työ- tai oppisopimuspaiikkaa tai työssäoppimispaiikkaa seurakunnassa tai hautaustoimistossa koko koulutuksen ajaksi.

Jatkuva haku avautuu syksyllä 2019.

Lähiopetus alkaa tammikuussa 2020.

Lisätiedot:

- opintotoimisto, p. 0400 597 742, opintotoimisto@tk-opisto.fi
- Matti Ijas, p. 050 4060 837, matti.ijas@tk-opisto.fi

Turun kristillinen opisto • Lustokatu 7, 20380 Turku
p. 02 4123 500 • info@tk-opisto.fi

OLKOON ylösnoussut Kristus kanssasi!
Julistakoon jokainen kevään merkki sinulle
ylösnousemuksen ihmettä.
Laulakoot pikkulinnut sinulle rakkaudesta,
joka voittaa pahan vallan.
Kertokoot auringon säteet sinulle Jumalasta,
joka pitää meistä kaikista huolen.
Herätköön sinussa henkiin kaikki se,
mikä ikinä voi herätä henkiin!
Olkoon ylösnoussut Kristus kanssasi!

Tarja Albekoglu

Kirkonpalvelija

N:o 1/2019 – 66. vuosikerta

Julkaisija/Tilaukset:

Kirkonpalvelijat r.y. - Kyrkotjänare r.f.
Puh. 050 520 7003
E-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi
<http://www.kirkonpalvelijat.fi>

Toimitus:

PL 421
70101 KUOPIO
Toimitussihteeri Kari Hartikainen

Lehden taitto:

Grano Oy, Kuopio, Jarmo Salonen
premedia.saka@grano.fi

Etu- ja takakannen kuva:

Kari Hartikainen

Seuraava lehti:

ilmestyy ennen juhannusta

Toimituskunta:

Yhdistyksen hallitus

Ilmoitushinnat:

Kokosivu 350,-
1/2 sivua 200,-
1/3 sivua 150,-

ISSN-L 0355-8258